

SIMON
ROZENDAAL

Parachutes zat, maar vrijwel geen vliegtuigen

De Ierse toneelschrijver George Bernard Shaw (1856 - 1950) was een wappie *avant la lettre* (fel tegen vaccins), winnaar van de Nobelprijs voor de literatuur en bedreven in aforismen. Mijn favoriet: 'Zowel optimisten als pessimisten dragen bij aan de samenleving. De optimist vindt het vliegtuig uit en de pessimist de parachute.'

Jawel. De maatschappij heeft vliegtuigen én parachutes nodig. Helaas is deze tijd vergeven van de parachutes en ontbreekt het aan voldoende vliegtuigen. Dat drong voor het eerst tot me door toen mijn zoon terug kwam van de basisschool en zei dat we dood gaan omdat er een gat in de ozonlaag zat.

Kinderen en jonge mensen hebben behoefte aan optimisme, zelfs als de situatie uitzichtloos zou zijn. Daarom is *La vita è bella* uit 1997 zo'n ontroerende film. Een vader zit met zijn zoon in een concentratiekamp, de vooruitzichten zijn beroerd, maar de vader doet alsof het een spelletje is. Optimisme is een morele plicht zoals de Oostenrijks-Britse filosoof Karl Popper (1992-1994) schreef.

Het is niet alleen demotiverend om jonge mensen te vertellen dat we op een doodlopende weg zitten, het is meestal onjuist. Daarom ben ik een vooruitgangsoptimist. De afgelopen twee decennia heb ik in diverse boeken allerlei gunstige ontwikkelingen op een rij gezet. In het eerste boek (uit 2007) kwam ik tot een stuk of dertig, in het tweede zelfs tot tachtig. En ik ben van plan het nieuwe jaar door te gaan met gevleugeld optimisme in deze column.

Ja, natuurlijk zie ik wat niet goed gaat: bijna weer een wereldoorlog, Baudet en Trump die met de dag krankzinniger worden, miljoenen die in complotten geloven, mensen die niet praten maar op hun telefoon kijken, tirannen in Rusland, Iran, China en Afghanistan, een mogelijke versnelling van de zeespiegelstijging. Maar er staat veel tegenover dat wél goed gaat.

Wie daarover schrijft, wordt van 'cherry-picking' beschuldigd. Het selectief benoemen van feiten en cijfers. Nou moe, als er mensen aan *cherry-picking* doen, zijn het wel de types die aan parachutes hangen.

Neem de biodiversiteit. U leest en hoort alleen maar dat er minder insecten zijn, de Amazone op omvallen staat, plantjes en vlinders in eigen land met dank aan stikstof overwoekerd worden door bramen en brandnetels. Dus geef ik af en toe goed nieuws door. Niet omdat ik me geen zorgen zou maken over het regenwoud of de inheemse zweefvliegen, maar vanwege het evenwicht.

Dit keer over de walvis. De *New York Times*: 'Na het bijna-uitsterven in de jaren zeventig, zijn veel walvissoorten weer helemaal terug.' Neem de bultrug. In 1500 waren er naar schatting 125.000 in de wereld. Daarvan waren er in 1960 nog maar 10.000 over. Er zijn er tegenwoordig weer 135.000.

Lou Reed klaagde met *The last great American whale* de Amerikanen aan die het milieu verpesten ('*Americans don't care for much of anything,...., they dump battery acid in a stream*'), suggererend dat aldus (batterijzuur in een rivier) de walvissen uitstierven. Het moet Reed, de in 2013 overleden zanger met zijn soms hilarische teksten (over de laatste grote Amerikaanse walvis: 'mijn moeder zegt dat ze hem in Chinatown heeft gezien, maar je kunt je moeder niet altijd vertrouwen'), postuum goed doen dat je tegenwoordig in zijn eigen stad New York weer walvissen kunt zien.

Niet alleen vanaf Long Island, maar zelfs midden in de Big Apple, bij de Hudson River. Er worden vanuit New York in de zomer walvistours georganiseerd, meldde het Belgische dagblad *De Tijd* dat meeding op de *SS American Princess* en bultruggen observeerde.

Waarom hebben de walvissen zich zo spectaculair hersteld? In de eerste plaats omdat de mensheid in de loop van de decennia voortdurend een tikje beschaafder wordt. We realiseren ons dat het eigenlijk niet meer kan om zulke prachtige, slimme beesten dood te maken. En daarnaast door technologische progressie. Voor alle doelen waarvoor we vroeger walvissen slachtten, als voedsel, om hun huid voor onze schoenen, vanwege de walvisolie voor onze lampen, hebben we nu betere, humaner en goedkopere alternatieven.

Lang leve de vooruitgang.

EW

De walvissen waren bijna uitgestorven maar zijn weer terug en zitten nu zelfs in New York